

GEOGRAFIA RURAL

GUIA DOCENT

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Geografia Rural
Codi	101580
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Segon curs
Horari	<i>(link a la pàgina web del centre o titulació)</i>
Lloc on s'imparteix	<i>Facultat de Filosofia i Lletres (l'aula apareixerà als horaris)</i>
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	
Departament	
Universitat/Institució	
Despatx	
Telèfon (*)	
e-mail	
Horari d'atenció	

2. Equip docent

Nom professor/a	Ricard Morén Alegret
Departament	Geografia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-1068
Telèfon (*)	935814809
e-mail	ricard.moren@uab.cat
Horari de tutories	
Nom professor/a	Núria Valdovinos Perdices
Departament	Geografia

Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-1032
Telèfon (*)	935868065
e-mail	nuria.valdovinos@uab.cat
Horari de tutories	
Nom professor/a	Xavier Oliveras González
Departament	Geografia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-1080
Telèfon (*)	935811080
e-mail	Xavier.oliveras@uab.cat
Horari de tutories	

3.- Prerequisits

Haver assolit de forma adequada els coneixements impartits prèviament a les assignatures del grau cursades al llarg del primer curs i el primer semestre del segon curs, en especial, de les assignatures de Geografia Física, Geografia Humana, Economia, Cartografia, Tècniques en Geografia, Demografia i Geografia de Catalunya.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Contextualització: Aquesta assignatura s'imparteix al Segon Curs del Grau en Geografia i Ordenació del Territori

Objectius de l'assignatura: Anàlisi, comprensió i reflexió sobre el medi rural contemporani i de les seves principals dinàmiques, processos i transformacions socials, culturals, econòmiques, territorials i mediambientals.

Objectius formatius:

1. Introducció als fonaments de la Geografia Rural
2. Característiques bàsiques de l'organització i configuració del sistema agro-alimentari
3. Principals tendències en l'evolució recent de les activitats agràries i problemàtica socio-ambiental
4. Trets definitoris de les polítiques agràries i la regulació de les activitats agràries

5. Principals dinàmiques de l'espai forestal i problemàtica econòmica, territorial i socio-ambiental
6. Caracterització de les dinàmiques i tendències demogràfiques al medi rural
7. Transformacions recents als espais rurals: la diversificació i terciarització

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

CE 2 Dominar el coneixement teòric necessari per plantejar problemes geogràfics de forma integrada i combinar un enfocament generalista amb una anàlisi especialitzat (CE: Competència Específica)

Resultats d'aprenentatge

Al final del curs l'alumne haurà assolit:

- Conèixer diverses realitats i varies formes de relació entre àmbits rurals i urbans
- Competències per comprendre la multidimensionalitat dels espais rurals i les relacions espacials a diferents escales territorials
- Coneixements bàsics i fonamentals sobre cadascun dels temes tractats
- La noció de la relació natura-societat

Competència

CE 13.1 Interpretar els esdeveniments del món actual a partir de la diversitat física, econòmica, social i cultural (CE: Competència Específica)

Resultats d'aprenentatge

Al final del curs l'alumne haurà assolit:

Les nocions de:

- intercanvi desigual
- relacions d'inter-dependència
- conflicte d'usos i per l'obtenció de recursos

Competència

CT 5. Analitzar, sintetitzar i raonar de forma crítica (CT: Competència Transversal)

Resultats d'aprenentatge

Al final del curs l'alumne haurà assolit:

Autonomia i criteris metodològics i d' anàlisi per ser capaç de:

- enfrontar-se a les problemàtiques geogràfiques tant a nivell individual com de forma col.lectiva
- emetre dictàmens i opinions qualificades
- resoldre conflictes territorials
- gestionar el territori

6.- Continguts de l'assignatura

1. La ruralitat com a categoria d'anàlisi geogràfica
2. Configuració i organització del sistema agro-alimentari contemporani
3. Les activitats agràries: dinàmiques i problemàtica socio-ambiental
4. La política agrària: lògiques d'intervenció, instruments, institucions i agents
5. L'espai forestal: boscos, patrimoni natural, aprofitaments i problemàtica socio-ambiental
6. Dinàmiques i tendències demogràfiques al medi rural
7. Transformacions recents: la diversificació i terciarització del medi rural

7.- Metodologia docent i activitats formatives

El curs s'estructurarà a partir d'activitats dirigides i d'activitats autònomes on l'alumne aprendrà a desenvolupar-se de forma interactiva amb els continguts de l'assignatura comptant amb el suport del professor, a diferents nivells. Donat que l'assignatura s'imparteix en dues modalitats diferenciades (presencial i en xarxa), necessàriament es donen també algunes diferències de mètode i en les activitats formatives.

El curs contempla classes (classes teòriques amb suport de TIC i pràctiques), seminaris (debat en gran grup en base a l'anàlisi de documents com informes, estadístiques, gràfics, mapes i premsa), pràctiques i exercicis (resolució de problemes) dirigits pel professor i conferències. Aquestes constituïran un 35% del total d'hores que l'estudiant ha d'invertir a l'assignatura.

Les activitats supervisades pel professor consisteixen en la realització de pràctiques (anàlisi d'estudis de cas i resolució de problemes), lectures de textos i obres de temàtica rural a partir d'una guia orientativa para la seva realització i sortides de camp (visites guiades en gran grup amb recolzament del professor). Tot i que algunes d'aquestes activitats poden desenvolupar-se de forma autònoma per part de l'alumne, el professor supervisarà de forma puntual i organitzada a l'estudiant. Les activitats supervisades constituïran un 10% del total d'hores que l'estudiant ha d'invertir a l'assignatura.

El campus virtual de la UAB a través de notícies, missatgeria, forums, etc. constitueix una eina de suport per a les activitats dirigides com les activitats autònomes.

L'activitat autònoma de l'estudiant podrà ser individual o en grup depenent del treball encarregat. El treball que haurà de fer l'estudiant pel seu compte serà: (a) estudi, en general, dels materials procedents de les classes teòriques i pràctiques i de la bibliografia complementària per exàmens, i altra documentació aportada durant el curs; aquesta es percep com una activitat bàsicament individual; (b) preparació de presentacions a classe; pot ser en forma de grup, però també individual; (c) preparació de pràctiques, qüestionaris i informes de forma individual. L'activitat autònoma representa un 50%

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides	Classes teòriques	2hr./setm.	Coneixements bàsics i fonamentals sobre cadascun dels temes tractats
	Pràctiques dirigides pel professor/a	1hr./setm.	Aprenentatge sobre casos concrets i particulars
	Seminaris	3 hr	Aprenentatge i discussió de temàtiques puntuals i cabdals
	Conferències	3 hr.	L'estudiant aprendrà punts de vista complementaris
Supervisades	Preparació informe, qüestionaris i pràctiques	3,5hr./setm.	Amb la interrelació amb el professor quan sigui necessari, l'estudiant aprendrà a treballar en els temes de l'assignatura

Autònomes

Estudi per a l'examen		
Estudi per a la matèria a classe		
Lectures d'articles o llibres propis de l'assignatura i preparació de qüestionaris		

8.- Avaluació

Avaluació:

- Ressenya de publicacions (15%)
- Exercicis pràctics (20%)
- Informes de sortides de camp (15%)
- Exàmens teòrics i pràctics parcials (50%)

Criteris d'avaluació:

- Per al grup presencial és indispensable per ser avaluat/da l'assistència a la sortida de camp.
- Si no se supera amb un 5 o més el còmput total resultat del promig de notes parcials implica automàticament un suspens
- La no realització d'una de les 4 parts a avaluar implica un no presentat/da i no entrarà en el còmput final
- Un no presentat/da de nota final significa que el/l'estudiant no ha presentat cap de les parts a avaluar
- La revisió de cada part es farà, a petició de l'alumnat, dins del calendari que determini el Centre
- Qualsevol cas particular serà contemplat per part del professorat amb l'objectiu de garantir un tracte equitatiu i evitant el perjudici de l'alumnat
- Reavaluació: caldrà presentar els materials que hagin quedat suspesos o no presentats i/o recuperar l'examen si és el cas.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
Prova escrita		Assolir els conceptes i processos
pràctiques		Aprendre a estructurar i assolir el coneixement de la matèria
Ressenyes, qüestionaris i treball		Aprendre a estructurar i assolir el coneixement de la matèria

9- Bibliografia i enllaços web

a) Obres de temàtica rural:

Aldomà, I. (2009) (dir.) *Atles de la nova ruralitat*, Lleida: FMR.

Aldomà, Ignasi (1999), *Amb el permís de Barcelona, l'altra societat urbana*. Lleida, Pagès Editors.

Bueno i Torrens, David (2009), *Convivint amb transgènics*, Barcelona, Ominis Cellula : Publicacions i

Edicions de la Universitat de Barcelona.

Almerich, J.M.; Hernández, A, (2007) *Pobles abandonats. Els paisatges de l'oblit*, Valencia: Consell Valencià de Cultura.

Busquets i Fàbregas, Jaume (dir.) (2008), *Horts urbans i periurbans*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

Cadenas Marín, Alfredo (coord.) (1995), *Agricultura y desarrollo sostenible*, Madrid, Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación.

Camarero, Luis (2009), *La població rural a Espanya. Dels desequilibris a la sostenibilitat social*, Barcelona, Fundació "la Caixa".

Carmagnani, Marcello; Gordillo de Anda, Gustavo (2000), *Desarrollo social y cambios productivos en el mundo rural europeo contemporáneo*, México, Fondo de Cultura Económica.

Carson, Rachel L. (2005), *Primavera silenciosa*, Barcelona, Crítica.

Champion, T.; Hugo, G. (2004) (eds.), *New Forms of Urbanization. Beyond the Urban-Rural Dichotomy*, Aldershot, UK: Ashgate.

Cloke, Paul; Marsden, Terry; Mooney, Patrick (2006), *Handbook of rural studies*, Sage, London.

Essex, Stephen *et al.* (eds.) (2005), *Rural change and sustainability : agriculture, the environment and communities*, Wallingford; Cambridge : CABI Publishing.

Fumey, Gilles (1997), *L'Agriculture dans la nouvelle économie mondiale*, Paris, Presses Universitaires de France.

García Pascual, Francisco (2003), *La lucha contra la despoblación todavía necesaria: políticas y estrategias sobre la despoblación de las áreas rurales en el siglo XXI*, Zaragoza, CEDDAR, Centro de Estudios sobre la Despoblación y el Desarrollo de Áreas Rurales, Jaca, Ayuntamiento de Jaca.

García Ramon, Maria Dolors y Baylina Ferré, Mireia (eds.) (2000), *El nuevo papel de las mujeres en el desarrollo rural*, Oikos-Tau, Vilassar de Mar.

García Sanz, Benjamín (2003), *Sociedad rural y desarrollo*, Madrid, Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación.

Gómez Espín, José María; Martínez Medina, Ramón (eds.) (2008), *Desarrollo rural en el siglo XXI. Nuevas orientaciones y territorios*, Murcia, Universidad de Murcia, Atica.

Gordi, J. (ed.) (2000), *Boscós i territori*, Girona, Servei de Publicacions de la UdG.

Holloway, Lewis and Kneafsey, Moya (2004) (eds.), *Geographies or rural cultures and societies*, Aldershot, Ashgate.

Lamo de Espinosa, J. (2009), *El nuevo sistema agroalimentario en una crisis global*, Almería, Fundación Cajamar.

Munton, R. (2008), *The Rural. Critical Essays in Human Geography*, Ashgate Publishing Limited.

Narbona Ruiz, Cristina (2000), *Agricultura y medio ambiente*, Barcelona, Galaxia Gutemberg.

Naredo, José Manuel (1996), *La evolución de la agricultura en España (1940-1990)*, Granada, Universidad de Granada.

Nogués Linares, Soledad (2004) (ed.), *El futuro de los espacios rurales*, Santander, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cantabria.

Norba. Revista de Geografía, (2006), núm. Monogràfic "Desarrollo Rural", vol XI, Cáceres, Servicio de Publicaciones de la Universidad.

Olarieta, José Ramón (2002), (ed.), *Agricultura campesina: otro modelo de desarrollo*, Lleida, Universitat de Lleida.

Pedauyé Ruiz, Julio (2000), *Alimentos transgénicos: la nueva revolución verde*, Madrid, McGraw Hill.

Population, Space and Place (2008), núm monogràfic "International Migration to Non-Metropolitan Areas", 14(6), Wiley, Interscience.

Porta, Carles (2005), *Tor. Tretze cases i tres morts*, Barcelona, La Campana.

Reymond, William (2007), *Coca-cola. La investigación prohibida*, Barcelona, Editorial Base.

Regidor, Jesús G. (2000), *El futuro del medio rural en España. Agricultura y desarrollo económico*, Madrid, Consejo Económico y Social.

Rodríguez González, Román; Pérez Correa, Edelmira (coord.) (2004), *Espacios y desarrollos rurales. Una visión múltiple desde Europa y Latinoamérica*, Gijón, Ediciones Trea.

Romero, José (coord.), (2002), *Los efectos de la Política Agraria europea. Un análisis crítico*, Intermón Oxfam.

Schlosser, Eric (2002) *Fast Food. El lado oscuro de la comida rápida*. Barcelona, Grijalbo.
Sempere Roig, Jordi (2007), *L'Agricultura de les perifèries urbanes : el cas de Barcelona i Tolouse*, Barcelona : CTEESC.
Smil, Vaclav (2003), *Alimentar el mundo. Un reto del siglo XXI*, Madrid, Siglo XXI.
Terrades, Jaume (2004), *El boscos de Catalunya. Estructura, dinàmica i funcionament*, Documents dels Quaderns de medi ambient, 11, Departament de Medi Ambient i Habitatge, Generalitat de Catalunya.
Vallbona, Rafael (2005), *Pirineus en venda*, Badalona, arallibres.
Woods, Michael (2005), *Rural geography : processes, responses and experiences in rural restructuring*, Publicació London : SAGE.

b) Revistes especialitzades de temàtica rural

Études Rurales

Journal of Rural Studies

Journal of Pesant Studies

Rural Sociology

Sociologia Ruralis